

11.2 Texte/Übungen

I. "Der Löwe und der Hase"

1. कस्मिंश्चिद्द्वे कश्चित् सिंहो दुर्दान्तो नाम वसति स्म । 2. स सर्वदा वनस्य पशूनां वधं करोति स्म । 3. प्रतिदिनं स कांश्चित् पशून् मारयत् ।

4. एकदा सर्वे पशवो दुर्दान्तस्य समीपमगच्छन्नवदंश्च । 5. हे सिंह! त्वं किमर्थं प्रतिदिनं पशून् मारयसि? 6. यदि त्वं तान् न मारयसि तर्हि वयं स्वयं तव भोजनाय प्रतिदिनमेकं पशुं प्रेषयामः । 7. तदा तं पशुं खादेति ।

8. दुर्दान्तस्तद्वचनमाकर्णयत् पशून्खावदत् । 9. यदि यूयमेवमिच्छथ तर्हि तदेवं भवत्विति । 10. ततः प्रभृति प्रतिदिनमेकः पशुः क्रमेण दुर्दान्तस्य समीपमगच्छत् । 11. दुर्दान्तश्च तं पशुमखादत् ।

12. एकदैकस्य शशकस्य वार आसीत् । 13. सोऽचिन्तयदद्य मम मरणं भवति । तस्मान्मन्दं मन्दं सिंहस्य समीपं गच्छानीति । 14. ततः शशको मन्दं मन्दं सिंहस्य समीपमगच्छत् । 15. तत्र दुर्दान्तोऽतीवाक्षुध्यत् शशकं च प्रत्यैक्षत् ।

16. यदा दुर्दान्तस्तं शशकमपश्यत् तदा सोऽकुध्यत् तं चापृच्छत् । 17. त्वं कुतो विलम्बेनागच्छ इति । 18. शशकोऽवदत् । हे सिंह! कथयामि । एष न मम दोषः । 19. एतस्मिन् वनेऽन्यः सिंहोऽपि वसति ।

20. मार्गे स मामपश्यदवदच्च । 21. अहमेतस्य वनस्य नृपः । अधुनाहं त्वां भक्षयामीति । 22. तदाहं तं सिंहमवदम् । त्वमेतस्य वनस्य नृपो नासि ।

23. एतस्य वनस्य नृपोऽद्य मामन्यत्र प्रतीक्षते । 24. अहमधुना तस्य भोजनाय गच्छामीति । 25. स सिंहो मम वचनमाकर्णयदतीव चाकुध्यत् । 26. तस्माद्विलम्बेनात्रागच्छामीति शशकोऽवदत् । 27. तदा दुर्दान्तः क्रोधेनावदत् ।

28. एतस्मिन् वनेऽहं नृपोऽस्मि । 29. सोऽन्यः सिंहः कुत्रास्ति? 30. तं सिंहं सत्वरं मां दर्शयेति ।

31. तदा शशकस्तं सिंहमेकं कूपमानयदवदच्च । 32. सिंह! एतस्मिन् कूप एव सोऽन्यः सिंहो वसतीति । 33. तस्य कूपस्य जले दुर्दान्तः स्वप्रतिबिम्बमपश्यत् । 34. स स्वप्रतिबिम्बमन्यं सिंहमन्यत । 35. क्रोधेन

सोऽवदत् । एष एव स सिंह इति । 36. अन्यस्य सिंहस्य वधाय

कूपेऽभवताम्रियत च ।

11.2.1 «Der Löwe und der Hase»

1. kasmim̐scid vane kaścit siṃho durdānto nāma vasati sma |
In (irgend)einem Wald lebte (irgend)ein Löwe namens Durdanta.
2. sa sarvadā vanasya paśūnām vadhaṃ karoti sma |
Er tötete immer wieder Tiere im Wald.
(Er verursachte immer wieder die Tötung von Tieren des Waldes)
3. pratidinaṃ sa kāṃścit paśūn amārayat |
Jeden Tag tötete er irgendwelche Tiere.
4. ekadā sarve paśavo durdāntasya samīpam agacchann avadaṃś ca |
Eines Tages gingen alle Tiere zu Durdanta und sagten zu ihm:
5. he siṃha | tvam̐ kimarthaṃ pratidinaṃ paśūn mārāyasi |
«Oh, Löwe! Warum tötetest du täglich (mehrere) Tiere?»
6. yadi tvam̐ tān na mārāyasi tarhi vyaṃ svayaṃ tava bhojanāya pratidinaṃ ekaṃ paśuṃ preṣayāmaḥ |
Wenn du sie nicht (mehr) tötetest, (dann) schicken wir selber dir jeden Tag zu deinem Genuss *ein* Tier.
7. tadā taṃ paśuṃ khādeti |
Friss dann dieses *eine* Tier!»
8. durdāntas tad vacanam̐ ākaṇṇayat paśūṃś ca avadat |
Durdanta hörte diese Worte und sprach zu den Tieren:
9. yadi yūyam̐ evam̐ icchatha tarhi tad evaṃ bhavaty itī |
«Wenn ihr dies wünscht, so soll es geschehen.»
10. tataḥ prabhṛti pratidinaṃ ekaḥ paśuḥ krameṇa durdāntasya samīpam agacchat |
Von da an ging der Reihe ein Tier nach dem andern zu Durdanta.
11. durdāntaś ca taṃ paśuṃ akhādat |
Und Durdanta frass dieses Tier.
12. ekadaikasya śaśakasya vāra asīt |
Eines Tages war ein gewisser Hase an der Reihe. (... die Reihe des einzelnen Hasen.)

13. so 'cintayad adya mama maraṇam bhavati | tasmān mandaṃ siṃhasya samīpaṃ gacchānti |
Der dachte:« Heute sterbe ich (kommt mein Tod). Deshalb will ich langsam zum Löwen gehen.»
14. tataḥ śāsako mandaṃ siṃhasya samīpaṃ agacchat |
Also ging der Hase langsam zum Löwen.
15. tatra durdānto 'tīvāksudhyat śāsakaṃ ca pratyaiḥsata |
Der Löwe dort litt sehr Hunger und erwartete den Hasen.
16. yadā durdāntas taṃ śāsakaṃ apaśyat tadā so 'krudhyat taṃ cāpṛcchat |
Als Durdanta den Hasen sah, (da) wurde er wütend und fragte ihn:
17. tvam kuto vilambenāgaccha iti |
«Wieso bist du so spät (mit Verspätung) gekommen?»
18. śāsako 'vadat | he siṃha | kathayāmi | eṣa na mama doṣaḥ |
Der Hase sagte: «Oh, Löwe! Ich sage (dir), es ist nicht mein Fehler.
19. etasmin vane 'nyaḥ siṃho 'pi vasati |
In diesem Wald lebt noch ein anderer Löwe.
20. Mārge sa mām apaśyad avadac ca |
Unterwegs (auf dem Weg) sah er mich und sprach (zu mir):
21. aham etasya vanasya nṛpaḥ | adhunāhaṃ tvam bhakṣyāmīti |
«Ich bin der König dieses Waldes. Jetzt fresse ich dich.»
22. tadāhaṃ taṃ siṃham avadaṃ tvam etasya vanasya nṛpo nāsi |
Da sagte ich zu diesem Löwen: «Du bist nicht der König dieses Waldes.
23. etasya vanasya nṛpo 'dya mām anyatra pratīḥsate |
Der König dieses Waldes erwartet mich heute anderswo.
24. aham adhunā tasya bhojanāya gacchāmīti |
Ich gehe nämlich jetzt (zu ihm), um ihm als Mahlzeit zu dienen (zum Zwecke seiner [Fress-] Lust).
25. sa siṃho mama vacanam ākarṇayad atīva cākrudhyat |
Der Löwe hörte meine Worte und wurde sehr zornig.

26. tasmād vilambenātrāgacchamīti śāsako 'vadat |
Deshalb komme ich mit Verspätung hierher», sagte der Hase.
27. tadā durdāntaḥ krodhena avadat |
Da sagte Durdanta (zornig) mit Zorn:
28. etasmin vane 'haṃ nṛpo 'smi |
«In diesem Wald bin ich der König.
29. So 'nyaḥ siṃhaḥ kutra asti |
Wo befindet sich (ist) der andere Löwe?
30. taṃ siṃhaṃ satvaram māṃ darśayeti |
Schnell, zeig mir diesen Löwen».
31. tadā śāsakas taṃ siṃham ekaṃ kūpam ānayaḥ avadac ca |
Da führte der Hase den Löwen zu einem Brunnen und sagte:
32. siṃha | etasmin kūpa eva so 'nyaḥ siṃho vasatīti |
«Löwe! In diesem Brunnen (hier) wohnt der andere Löwe.»
33. tasya kūpasya jale durdāntaḥ svapratibimbam apaśyat |
Im Wasser dieses Brunnens sah Durdanta sein Spiegelbild.
34. sa svapratibimbam anyam siṃham amanyat |
Er hielt sein Spiegelbild für einen anderen Löwen.
35. krodhena so 'vadat | eṣa eva sa siṃha iti |
Zornig (mit Zorn) sprach er: «Das also ist dieser Löwe!»
36. anyasya siṃhasya vadhāya kūpe 'plavat amriyata ca ||
Um den andern Löwen zu töten (zwecks Tötung des andern Löwen ...), sprang er in den Brunnen und starb.

Hilfestellungen zu 11.2.1

1. kasmimścid vane: Lokativ, -śc- =Sandhi 50, -dv- = Sandhi 37
3. sa: hier müsste eigentlich saḥ stehen; ist aber eine Ausnahme der Sandhi-Regel 8, (die ich auf der Liste der Sandhi-Regeln zuunterst auf der Rückseite erwähnt habe)
amārayat: von √mṛ (6. Ātm.), Kausativform = mārayati = sterben lassen, töten, 3. Pers. Sg. Impf.
4. sarve: ist Nom. Pl. m., «alle»
agacchann avadamś ca: Sandhi-Regeln 49 und 50
5. mārayasi: siehe Satz 3
7. khādeti = khāda iti»; «khāda» Imperativ 2. Pers. Sg. «friss!»
8. aufgelöst: durdantas tad vacanam ākarṇayat (Sandhi-Regeln 7 und 37)
9. bhavatviti: aufgelöst: bhavatu iti (3. Pers. Sg. Imperativ √bhū (1. Par.)
10. kramaṇa: Cerebralisierung / Wortsandhi: n wird zu ṅ nach r; Instr. Sg. m. von krama «Schritt»
samīpa magacchat müsste richtig getrennt heißen: samīpam agacchat
12. ekadaikasya: aufgelöst ekada ekasya (Sandhi-Regel 17); ekasya Gen. Sg. m. von ekaḥ «ein»
13. mama: ist Genitiv des Personalpronomens «ich», also «meiner», gebraucht als Possessivpronomen, also «mein»
tasmānmandam: aufgelöst: tasmāt mandam, nach Sandhi-Regel 45
gacchāni: ist Imperativ 1. Pers. Sg.; hier: «ich will gehen»
15. pratyaikṣata: von √pratīkṣ (1. Ātm.), Impf. 3. Pers. Sg.
18. mama: siehe Satz 13
20. māmapaśyadavadacca: aufgelöst mām apaśyat avadat ca; mām: Akk. Sg. von «mad», also «mich»,
avadac ca nach Sandhi-Regel 39
22. nāsti: aufgelöst: na asti
24. tasya bhojanāya: «zu dessen Genuss», d. h. «um ihm als Mahlzeit zu dienen»
25. sa siṃho: müsste eigentlich nach Sandhi-Regel 8 saḥ siṃho heißen, siehe Satz 3
26. gacchamīti müsste richtig heißen gacchāmīti
30. darśayeti: von der √dṛś (10. Par.) bzw. dessen Kausativform darśayati «zeigen», Imperativ
2. Pers. Sg. zusammen mit iti
31. kūpamānayadavadacca: aufgelöst kūpam ānayad avadac ca; ānayad von der √ānī (1. Par.), 3. Pers.
Sg. Impf. ; -cca nach Sandhi-Regel 39
33. svapratibimbam: die Vorsilbe sva- heisst «sein, eigen»
36. amrayata: von der √mṛ 3. Pers. Sg. Impf.

II. "Die fliegende Schildkröte"

1. एकदा कश्चित् कच्छप आसीत् । 2. स वने हृदे वसति स्म । 3. निदाघे हृदस्य जलं मन्दमशुष्यत् । 4. जलेन विना कच्छपा न जीवन्ति । 5. ततः स कच्छपः शङ्कां करोति स्म । 6. तस्य कच्छपस्य द्वौ हंसौ मित्रे आस्ताम् । 7. तौ हंसौ प्रतिदिनं हृदस्य तीरेऽभ्रमताम् ।

8. एकस्मिन् दिवसे तौ तं कच्छपमपश्यतां तं चापृच्छताम् । 9. हे मित्र! त्वं किमर्थं शङ्कां करोषीति । 10. हृदस्य जलं प्रतिदिनमधिकाधिकं शुष्यतीति कच्छपः प्रत्यभाषत । 11. तदा हंसाववदताम् । 12. एक उपायोऽस्ति । आवां त्वामन्यं हृदं नयावः । 13. तत्र च्छायास्ति । तस्मिन् हृदे जलं न शुष्यतीति । 14. कच्छपः प्रत्यवदत् । कथमेतत् संभवति? 15. युवामाकाशे डयेथे किंत्वहं भूमौ सर्पामीति । 16. तदा हंसाववदताम् । आवां कंचिद् दण्डमानयावः । 17. त्वं मुखेन दण्डस्य मध्यभागमालभस्व । 18. तदावां दण्डमादायाकाशमुड्डयावहे । 19. पश्चात् त्वमाकाशे किंचिन्मा वद । 20. अन्यथा त्वमाकाशाद्भूमिवपतसीति । 21. हंसौ कच्छपश्चैव कुर्वन्ति स्म । 22. द्वौ हंसौ दण्डेन कच्छपेन च सहाकाश उदडयेताम् ।

23. मार्गे ग्रामस्य जना एतदाश्चर्यमाकाशेऽपश्यन् । 24. तत्र को लाहलोऽभवत् । 25. कच्छपस्तं कोलाहलमाकर्णयत् तस्य च कारणं किमिति नाबोधत् । 26. यदा सोऽधोऽपश्यत् तदा स भूमाववापतत् प्राणांश्चात्यजत् ।

11.2.2 «Die fliegende Schildkröte»

1. ekadā kaścit kacchapa āsīt |
Es war einmal eine Schildkröte.
2. sa vane hrade vasati sma |
Sie lebte in einem Teich im Wald.
3. nidāghe hradasya jalaṃ mandam aśuṣyat |
Im Sommer trocknete das Wasser des Teiches langsam aus.
4. jalena vinā kacchapā na jīvanti |
Ohne Wasser können Schildkröten nicht leben.
5. tataḥ sa kacchapaḥ śaṅkāṃ karoti sma |
Deshalb machte sich die Schildkröte Sorgen.
6. tasya kapacchasya dvau haṃsau mitre āstām |
Die Schildkröte hatte zwei Wildgänse als Freunde.
7. tau haṃsau pratidinaṃ hradasya tīre 'bhramatām |
Die zwei Wildgänse spazierten täglich am Rand des Teiches.
8. ekasmin divase tau taṃ kacchapam apaśayatām taṃ cāpṛcchatām |
Eines Tages sahen die zwei diese Schildkröte und fragten sie:
9. he mitre! tvaṃ kimarthaṃ śaṅkāṃ karoṣīti |
«Hallo, Freund! Warum machst du dir Sorgen?»
10. hradasya jalaṃ pratidinam adhikādhikam śuṣyatīti kacchapaḥ pratyabhāṣata |
«Das Wasser des Teiches trocknet von Tag zu Tag immer mehr aus», antwortete die Schildkröte.
11. tadā haṃsāv avadatām |
Da sagten die beiden Wildgänse:
12. eka upāyo 'sti | āvāṃ tvām anyam hradam nayāvaḥ |
«Es gibt einen Ausweg. Wir zwei führen dich zu einem anderen Teich.

13. tatra cchāyāsti | tasmin hrade jalaṃ na śuṣyatīti |
Dort ist es schattig. In jenem Teich trocknet das Wasser nicht aus.»
14. kacchapaḥ pratyavadat katham etat saṃbhavati |
Die Schildkröte antwortete: «Wie ist das möglich?
15. yuvām ākāśe ḍayethe kiṃtv ahaṃ bhumau sarpāmīti |
Ihr zwei fliegt in der Luft, ich aber krieche am Boden.»
16. tadā haṃsav avadatām āvām kaṃcid daṇḍam ānayāvaḥ |
Darauf antworteten die Wildgänse: «Wir bringen (irgend)einen Stock her.
17. tvam mukhena daṇḍasya madhyabhāgam ālabhasva |
Packe den Mittelteil des Stockes mit deinem Maul.
18. tadā āvām daṇḍam ādāyākāśam uḍḍayāvahe |
Dann fliegen wir (drei) mit dem Stock in die Luft.
19. pascāt tvam ākāśe kiṃcin mā vada |
Bist du dann in der Luft, sprich (ja) nicht!
20. anyathā tvam ākāśād bhūmim avapatasīti |
Sonst stürzest du vom Himmel auf die Erde.»
21. haṃsau kacchapaś caivaṃ kurvanti sma |
So machten es die beiden Wildgänse und die Schildkröte.
22. dvau haṃsau daṇḍena kacchapena ca sahākāśa uḍḍayetām |
Die Wildgänse flogen zusammen mit dem Stock und der Schildkröte in der Luft.
23. mārge grāmasya janā etad āścaryam ākāśe 'pasyan |
Auf ihrer Reise (auf dem Weg) sahen Dorfbewohner dieses Wunder in der Luft.
24. tatra kolāhalo 'bhavat |
Da ertönte (war) ein Geschrei.
25. kacchapas taṃ kolāhalam akarṇayat tasya ca kāraṇam kim iti nābodhat |
Die Schildkröte hörte den Lärm, erkannte aber nicht, was die Ursache (dafür) war.

26. yada so 'dho 'paśyat tada sa bhūmāv avāpatat prāṇāṃś cātyajat ||
Als sie hinuntersah, fiel sie zu Boden (auf die Erde) und hauchte ihr Leben aus.

Hilfestellungen zu 11.2.2

5. śaṅkāṃ karoti: «sich Sorgen machen»
6. āstām: mit Genitiv heisst «hatten»; die -au-Formen sind Dualendungen
10. pratyabhāṣata: von √pratibhāṣ (1. Ātm.)
11. saṃsāvavadatām: aus: saṃsau avadatām
13. tatra cchāyāsti: cch- nach Sandhi-Regel 31 (chāyā «Schatten»)
15. ḍayethe: von √ḍī (4. Ātm.), Alternativform: dīyethe, 2. Pers. Pl.
kimtvaham: aus: kimtu aham
17. madhyabhāgam: ist ein sogenanntes Tatpuruṣa-Kompositum; Komposita lernen wir in L 28–30
18. uḍḍayāvahe: von √uḍḍī (1. Ātm.), 1. Pers. Dual
19. mā: In Imperativsätzen (Befehlsform) wird für die Verneinung anstelle von na mā gebraucht.
Also hier: «sprich nicht»
kiṃcinmā: aus kiṃcit mā, nach Sandhi-Regel 45
20. ākāśād bhūmim: «vom Himmel zur Erde»
21. kacchapaścaivaṃ: aufgelöst kacchapaś ca evaṃ
22. sahākāśa udaḍayetām: nach Sandhi-Regel 26: ākāśe wird zu ākāśa
23. ākāśe'pasyan: nach Sandhi-Regel 24: e + a = e + '
25. nābodhat: aufgelöst na abodhat
26. so'dho'paśyat: aufgelöst so adho apaśyat